

Regionala utvecklingsförvaltningen, Samhällsutveckling
Siv Living
siv.living@regionvastmanland.se

EBS STORREGIONAL SYSTEMANALYS 2024

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämndens förslag till fullmäktiges beslut:

En Bättre Sits storregionala systemanalys 2024 godkänns.

Ärendet i korthet

En Bättre Sits storregionala systemanalys 2024 är en gemensam utvecklingsstrategi för transport- och infrastruktursystemet i Stockholm-Mälardalsregionen. Systemanalysen har tagits fram av sju regioner i samverkan under ledning av Mälardalsrådet, och bygger vidare på tidigare planeringsomgångar. Systemanalysens syfte är att stärka storregionens konkurrenskraft, integration och internationella tillgänglighet.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Region Västmanland tillsammans med Region Gotland, Region Stockholm, Region Uppsala, Region Sörmland, Region Örebro län samt Region Östergötland under ledning av Mälardalsrådet samverkar kring transport- och infrastrukturplanering under namnet En Bättre Sits. Samarbetet innefattar en politisk process där länen tillsammans tar fram gemensamma prioriteringar och inriktningar i syfte att stärka utvecklingen i Stockholm-Mälardalsregionen i en systemanalys. Systemanalysen för Stockholm-Mälardalsregionen utgår från en storregional skala, och fokus ligger således på de länsöverskridande och gemensamma prioriteringarna i infrastrukturplaneringen som gynnar helheten.

Syftet med den storregionala systemanalysen är att ta fram en politiskt genomarbetad och förankrad utvecklingsstrategi för regionens transportsystem. En sådan strategi kan användas i olika sammanhang, men framför allt i påverkansarbetet för utformningen av långsiktiga transportplaner på nationell och regional nivå.

Systemanalysen fokuserar på ställningstaganden och behov relaterade till transport- och infrastruktursystemets brister i förhållande till prioriterade funktioner och mål. Den gör däremot inte anspråk på att föra fram en tydlig alternativdiskussion eller slutliga åtgärdsprioriteringar, då det ligger inom Trafikverkets ansvarsområde.

Den storregionala samverkan gör att regionens samlade resurser och investeringar nyttjas bättre och banar väg för internationell konkurrenskraft. Genom att knyta samman arbets-, studie- och bostadsmarknaderna i Stockholm-Mälardalsregionen stärks hela regionens konkurrenskraft. Samtidigt tas regionens mångfald av attraktiva boendemiljöer, kompetenser och näringsmässig specialisering tillvara. Regionerna åtar sig att fortsätta utveckla ett starkt och attraktivt kollektivtrafiksysteem, samverka för mer gods på järnväg och sjöfart och bidra till att stärka den internationella tillgängligheten, om staten tar sitt ansvar.

En viktig del är att utveckla och sammankoppla stadsstrukturen i Stockholm-Mälardalenregionen med spårtrafiken som grund. Därtill behövs internationell tillgänglighet och en effektiv hantering av de ökade godsflöden som gör att regionen växer och handeln utvecklas. I det spelar utvecklingen av transport- och infrastruktursystemet en nyckelroll.

Systemanalys 2024 bygger vidare på det arbete som gjorts i tidigare planeringsomgångar. Processen påbörjades med aktualitetsprövning av Systemanalys 2020 och en lägesbild av vad som skett efter dess antagande. Därefter formades politiska temagrupper med fokus på Storregional kollektivtrafik, Godstransporter, samt Internationell tillgänglighet och konkurrenskraft. Kompletterande och fördjupande underlag har tagits fram och legat till grund för revideringar, tillsammans med erfarenheter från flera studiebesök. Resultatet sammanfattas i tre underlagsrapporter med gemensamma ställningstaganden till grund för sammanvägningen i Systemanalys 2024.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

EBS systemanalys ger en god grund för inriktningen av arbetet med infrastrukturutvecklingen i Stockholm-Mälardalenregionen. En gemensam syn på prioriteringar ger möjlighet till en effektivare samverkan kring både genomförandet och kommande påverkansarbete.

Juridiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte innebära några juridiska konsekvenser för Region Västmanland.

Administrativa konsekvenser

Region Västmanland behöver fortsätta sitt storregionala samarbete och fortsätta ha ett stort engagemang att bryta de administrativa gränserna för att förverkliga en sömlös och integrerad Stockholm-Mälardalenregion.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet om systemanalysen innebär inga direkta ekonomiska konsekvenser för Region Västmanland. Systemanalysen visar på behov som måste utvecklas för att den regionala utvecklingen ska ske. Om inte investeringar sker i den takt som systemanalysen visar på kommer den regionala utvecklingen och den storregionala integrationen avta. Det betyder minskad rörlighet på arbets- och bostadsmarknaden. Det blir svårare för företag att få tag i kompetens och därmed minskade skatteintäkter för regionen och länets kommuner.

Hållbarhet***Miljöperspektiv***

För att nå Sveriges klimatmål behöver utsläppen från transportsektorn minska drastiskt. Systemanalysen påtalar behoven att utveckla spårbunden trafik, vilket ger möjlighet till minskade vägtransporter både sett till gods- och persontrafik. Även frågan om utvecklad sjöfart gynnar omställningen. Investeringar i transportinfrastruktur innebär dock alltid negativa konsekvenser under byggskedet, bland annat i form av transporter och byggmaterial.

Barnrättsperspektiv

En prövning är inte aktuellt då beslutet inte påtagligt och direkt rör barn eller barn som närstående.

Invånarperspektiv

En utvecklad och välfungerande transportinfrastruktur är en förutsättning för ett livskraftigt Västmanland. Systemanalysens syfte är att öka tillgängligheten i Stockholm-Mälardalsregionen vilket knyter samman arbets-, studie- och bostadsmarknaderna och därmed gynnar länets invånare.

Uppföljning

Inom Mälardalsrådet sker utvärdering av processen samt uppföljning av kommande utfall i nationell plan 2026–2037.

Beslutet skickas till

Siv Living, utvecklingsstrateg Regionala utvecklingsförvaltningen